

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РІШЕННЯ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

22 червня 2017 р.

№20-ріш

Справа №2-26.213/13-2017

**Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції
та накладення штрафу**

Адміністративна колегія Миколаївського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши подання від 16.03.2017 №2-06/41-пв з попередніми висновками у справі №2-26.213/13-2017 та матеріали справи №2-26.213/13-2017 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції міським комунальним підприємством «Миколаївводоканал», ідентифікаційний код 31448144,

ВСТАНОВИЛА:

Розпорядженням адміністративної колегії Миколаївського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 09.02.2017 №13-р розпочато розгляд справи №2-26.213/13-2017 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції у зв'язку з наявністю в діях міського комунального підприємства «Миколаївводоканал» (надалі – МКП "Миколаївводоканал", Підприємство), ідентифікаційний код 31448144, ознак порушення, передбаченого частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів.

За результатами розгляду справи №2-26.213/13-2017 встановлено наступне.

Миколаївським обласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України (надалі – територіальне відділення, Відділення) проводиться дослідження ринків централізованого водопостачання та водовідведення та контроль за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції при наданні населенню послуг з повірки побутових лічильників води.

Згідно з частиною першою статті 17 Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність» (зі змінами, внесеним згідно із законом України від 15.01.2015 №124-VII, ВВР, 2015, №14, ст. 96) засоби вимірювальної техніки, що перебувають в експлуатації, підлягають періодичній повірці через міжповірочні інтервали, порядок встановлення яких визначається нормативно-правовим актом спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у сфері метрології. Підприємства, організації та фізичні особи зобов'язані своєчасно (з урахуванням установлених міжповірочних інтервалів) подавати засоби вимірювальної техніки на повірку.

Згідно з пунктом 15 постанови Кабінету Міністрів від 21.07.2005 №630 «Про

затвердження Правил надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення та типового договору про надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення» засоби обліку води і теплової енергії, встановлені у квартирі (будинку садибного типу) та на вводі у багатоквартирний будинок, підлягають періодичній повірці.

В межах проведення дослідження Відділенням були направлені вимоги від 22.12.2016 №2-292/80-1872 та від 21.02.2017 №2-292/80-223 (разом надалі – Вимоги) до МКП «Миколаївводоканал».

Листами від 10.01.2017 №22/36 та від 07.03.2017 №461/36) Підприємство надало до Відділення інформацію.

Здійснивши аналіз наданої інформації та положень законодавства України встановлено.

Міське комунальне підприємство "Миколаївводоканал", ідентифікаційний код 31448144 (адреса: 54055, м. Миколаїв, вул. Погранична, 161) є юридичною особою та здійснює свою діяльність на підставі Статуту (нова редакція), затвердженого розпорядженням управління з використання та розвитку комунальної власності Миколаївської міської ради від 22.12.2016 №13/7р.

Предметом діяльності Підприємства згідно зі Статутом є централізоване надання послуг з водопостачання та водовідведення.

Послуги з централізованого водопостачання та водовідведення надаються МКП «Миколаївводоканал» на підставі ліцензії Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг, серії АТ №500065, строк дії якої - з 19.05.2012 - безстроково.

МКП «Миколаївводоканал» на теперішній час є виконавцем послуг з централізованого постачання холодної води та послуг з водовідведення (з використанням внутрішньобудинкових систем), та яке забезпечує їх розповсюдження в межах системи комунального водопостачання та каналізації, що знаходяться на балансі Підприємства.

У розумінні статті 1 Закону України „Про захист економічної конкуренції” МКП "Миколаївводоканал" є суб'єктом господарювання, тому на нього поширюється дія цього Закону.

Відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 №49-р та зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 01.04.2002 за №317/6605, (надалі – Методика) територіальним відділенням проведено дослідження становища МКП «Миколаївводоканал» на ринках надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення.

Відповідно до пункту 5.1. Методики товарні межі ринків визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.

Пунктом 1.3. Методики визначено ринок товару (товарний ринок) – сфера обороту товару (взаємозамінних товарів), на який протягом певного часу і в межах певної території є попит і пропозиція.

Таким чином, **товарними межами ринків** є надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення мешканцям багатоквартирних будинків, а також приватного сектору.

Територіальні (географічні) межі ринків певного товару відповідно до пункту 6.1. Методики визначаються шляхом установа мінімальної території, за межами якої, з точки зору споживача, придбання товарів є неможливим або недоцільним.

Відповідно до пункту 1.3. Методики територіальними (географічними) межами

ринків є територія зі сферою взаємовідносин купівлі-продажу товару (групи товарів), в межах якої споживач може задовольнити свій попит на певний товар, і яка може бути, як правило, територією держави, області, району, міста тощо або їхніми частинами.

Отже, **територіальними (географічними) межами ринків** послуг з централізованого водопостачання та водовідведення є територія в межах міста Миколаєва на якій розташовані мережі, які належать або використовуються (експлуатуються) МКП «Миколаївводоканал», оскільки отримання цих послуг за межами м. Миколаїв є економічно недоцільним.

Згідно пункту 7.1. Методики часові межі ринків визначаються як проміжок часу, протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями і споживачами утворює ринок товару із сталою структурою.

Часовими межами ринків визначено з 2014 року по теперішній час 2017 року.

Бар'єрами для вступу на ринки потенційних конкурентів є: економічні обмеження, пов'язані з необхідністю залучення значних коштів для придбання відповідного обладнання для організації надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення, необхідне отримання ліцензії на надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення, отримання дозволу на водокористування, тощо.

Так, відповідно до абзацу другого частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» МКП «Миколаївводоканал» протягом 2014 року по теперішній час 2017 року займає монопольне (домінуюче) становище на ринках надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення в межах мереж в м. Миколаєва, що належать йому чи ним використовуються, як таке, що не має на цих ринках жодного конкурента.

Відділенням встановлено, що основними чинними нормативно-правовими актами, які регламентують порядок, умови та оплату повірки засобів обліку води є:

1. Закон України «Про метрологію та метрологічну діяльність» (зі змінами, внесеним згідно із законом України від 15.01.2015 №124-VIII, ВВР, 2015, №14, ст. 96);

2. Правила надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 21.07.2005 №630, (надалі - Правила №630);

3. Правила користування системами централізованого комунального водопостачання та водовідведення в населених пунктах України, затверджені наказом Міністерства з питань ЖКГ України від 27.06.2008 №190, (надалі - Правила №190);

4. Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України 08.02.2016 №193 «Про затвердження Порядку проведення повірки законодавчо регульованих засобів вимірювальної техніки, що перебувають в експлуатації, та оформлення її результатів» (надалі - Наказ №193);

5. Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України 13.10.2016 №1747 «Про затвердження міжповірочних інтервалів законодавчо регульованих засобів вимірювальної техніки, що перебувають в експлуатації, за категоріями» (надалі - Наказ №1747);

6. Постанова Кабінету Міністрів України від 08.07.2016 №474 «Про затвердження Порядку подання засобів вимірювальної техніки на періодичну повірку, обслуговування та ремонт» (надалі - Порядок №474);

7. Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 10.03.2016 №302, №303 «Про затвердження Порядку формування тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення» (надалі - Порядок №302, №303).

8. Постанова Кабінету Міністрів України від 01.06.2011 №869 «Про забезпечення єдиного підходу до формування тарифів на житлово-комунальні послуги» (надалі – Постанова №869).

Відповідно до статті 18 ЗУ «Про метрологію та метрологічну діяльність», органом, уповноваженим на проведення перевірки законодавчо регульованих засобів вимірювальної техніки (надалі - ЗТВ), що перебувають в експлуатації, є центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері метрології та метрологічної діяльності. Відповідно до п. 1, 2 розділу II Наказу 193, повірка засобів вимірювальної техніки проводиться:

1. Науковими метрологічними центрами, які мають міжнародно визнані калібрувальні можливості за відповідними видами та підвидами вимірювань, та/або із застосуванням національних еталонів; науковими метрологічними центрами, державними підприємствами, які належать до сфери управління Мінекономрозвитку та проводить метрологічну діяльність, та повірочними лабораторіями, уповноваженими на проведення повірки ЗТВ.

2. Повірку ЗТВ проводить персонал виконавців, який відповідає вимогам, установленим у критеріях, яким повинні відповідати наукові метрологічні центри, державні підприємства, які належать до сфери управління Міністерства економічного розвитку торгівлі України та проводить метрологічну діяльність, та повірочні лабораторії, які уповноважуються або уповноважені на проведення повірки законодавчо регульованих засобів вимірювальної техніки, що перебувають в експлуатації, затверджених наказом Мінекономрозвитку від 23.09.2015 №1192.

З 01.01.2016 набрав чинності ЗУ «Про метрологію та метрологічну діяльність», в частині четвертій статті 17 якого зазначено, що **«періодична повірка, обслуговування та ремонт (у тому числі демонтаж, транспортування та монтаж) засобів вимірювальної техніки (результати вимірювання яких використовується для здійснення розрахунків за спожиті електричну і теплову енергію, газ і воду), що є власністю фізичних осіб, покладається на суб'єктів господарювання, що надають послуги з електро-, тепло-, газо- і водопостачання».**

Відповідно до пп. 6 п. 29 Правил №630 Споживач має право на періодичну повірку, обслуговування та ремонт (у тому числі демонтаж, транспортування та монтаж) квартирних засобів обліку.

Правилами №630, а саме пунктами 8, 9 передбачено, що послуги з повірки засобів обліку води, надаються споживачеві згідно з договором, що оформлюється на основі типового договору про надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення. У квартирі (будинку садибного типу) роботи з установаження засобів обліку води і теплової енергії проводяться спеціалізованою організацією, виконавцем, виробником чи постачальником за рахунок коштів споживача. Квартирні засоби обліку беруться виконавцем на абонентський облік. Періодична повірка, обслуговування та ремонт (у тому числі демонтаж та монтаж) квартирних засобів обліку проводиться за рахунок виконавця.

Відповідно до Правил №630 п.п.4 п. 32 **виконавець** зобов'язаний контролювати установлені міжповіркові інтервали, проводити періодичну перевірку квартирних засобів обліку, їх обслуговування та ремонт, у тому числі демонтаж, транспортування та монтаж.

Відповідальність за своєчасність проведення періодичної повірки, обслуговування та ремонту (у тому числі демонтаж, транспортування та монтаж) засобів вимірювальної техніки (результати вимірювань яких використовуються для здійснення розрахунків за спожиту електричну і теплову енергію, газ і воду), що є власністю фізичних осіб, покладається на суб'єктів господарювання, що надають послуги з електро-, тепло-, газо- і водопостачання.

Періодична повірка проводиться за рахунок тарифів на електро-, тепло-, газо- і водопостачання.

Відповідно до розділу V Правил №190 передбачено наступні підстави проведення повірки приладу обліку, а саме:

- пунктом 5.1 передбачено, що облік відпущеної води та прийнятих стоків здійснюється виробником і споживачами засобами вимірювальної техніки, які занесені до Державного реєстру або пройшли державну метрологічну атестацію;

- пунктом 5.14 передбачено, що усі засоби обліку в обумовлені законодавством строки підлягають періодичній повірці. Задовільні результати повірки підтверджуються свідоцтвом про повірку або записом з відбитком повірочного тавра у відповідному розділі експлуатаційної документації. Засоби обліку опломбовуються з нанесенням відбитка повірочного тавра в місцях, що передбачені експлуатаційною документацією;

- пунктом 5.16 передбачено, що у разі виникнення у споживача обґрунтованих сумнівів, щодо правильності показів засобу обліку він може звернутися до виробника або спеціалізованої організації з заявою про його позачергову повірку;

- пунктом 5.17 передбачено, що у разі порушення цілісності пломб на засобах обліку, а також на їх з'єднувальних частинах, накладених представником виробника, виявлення фактів штучного впливу на роботу засобів обліку виробник має право вимагати від споживача проведення позачергової повірки до закінчення встановленого для них міжповірочного інтервалу з метою контролю правильності їх показів.

Правилами №630 передбачено наступні підстави для повірки засобів обліку, а саме:

- засоби обліку води і теплової енергії, встановлені у квартирі (будинку садибного типу) та на вводі у багатоквартирний будинок, підлягають періодичній повірці (п. 15);

- у разі виникнення сумнівів щодо правильності показань квартирних засобів обліку споживач в установленому порядку може проводити їх позачергову повірку за власні кошти, про що інформує виконавця (п. 16);

- споживач зобов'язаний забезпечувати цілісність квартирних засобів обліку та не втручатися в їх роботу (пп. 4 п. 30).

Порядок подання засобів обліку води на періодичну повірку, обслуговування та ремонт, а також порядок оплати за періодичну повірку, обслуговування та ремонт (у тому числі демонтаж, транспортування та монтаж), встановлений Постановою №474.

Виконавець не пізніше ніж за місяць до настання проведення періодичної повірки засобу вимірювальної техніки або протягом трьох робочих днів з дня отримання відомостей про необхідність його ремонту інформує про це споживача шляхом надсилання повідомлення за формою відповідно до Порядку №474, рекомендованим листом з повідомленням про вручення або інший спосіб, що підтверджуватиме отримання його споживачем (п. 7).

Споживач забезпечує у зазначений в повідомленні строк доступ представника виконавця до засобу вимірювальної техніки.

У разі неможливості споживача у зазначений строк забезпечити доступ представника виконавця до засобу вимірювальної техніки для проведення його періодичної повірки споживач не пізніше ніж за 10 календарних днів до настання такого строку інформує про це виконавця шляхом надсилання рекомендованого листа з повідомленням про вручення або в інший спосіб, що підтверджуватиме отримання виконавцем відповідної інформації.

Інший строк доступу до засобу вимірювальної техніки споживач та виконавець узгоджують, зокрема шляхом обміну листами (п. 8).

Демонтаж засобу обліку вимірювальної техніки проводиться представником виконавця виключно у присутності споживача та оформлюється актом (п. 9)

На час проведення періодичної повірки представник виконавця встановлює тимчасовий засіб вимірювальної техніки (п. 11).

Після демонтажу засобу вимірювальної техніки виконавець забезпечує його транспортування для проведення періодичної повірки або ремонту (п. 12).

Після проведення періодичної повірки або ремонту виконавець у строк,

зазначений в акті про демонтаж засобу вимірювальної техніки, забезпечує транспортування засобу вимірювальної техніки для його монтажу (п. 14).

Представник виконавця, який прибув для проведення монтажу засобу вимірювальної техніки, пред'являє споживачеві відповідне направлення, видане йому виконавцем.

Монтаж та опломбування засобу вимірювальної техніки проводиться представником виконавця, виключно в присутності споживача та оформляється актом відповідно до затвердженої форми. (п. 16).

Що ж до питання оплати перевірки засобів обліку, Відділенням встановлено, що наступне законодавство прямо регламентує, що послуги з періодичної перевірки надаються за рахунок тарифів на електро-, тепло-, газо- і водопостачання.

Відповідно до пункту 16 Порядку формування тарифів на послуги з централізованого постачання холодної води, водовідведення (з використанням внутрішньобудинкових систем), затвердженого Постановою №869, до складу витрат на збут послуг з централізованого постачання холодної води, водовідведення включаються витрати, безпосередньо пов'язані із збутом послуг споживачам, зокрема витрати на проведення планових періодичних перевірок, обслуговування і ремонт квартирних засобів обліку холодної води, у тому числі їх демонтаж, транспортування, монтаж після перевірки, розпломбування та опломбування, а також витрати на формування обмінного фонду квартирних засобів обліку холодної води.

Формування тарифу на комунальні послуги підприємствами-ліцензіатами Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (надалі -НКРЕКП), здійснюється відповідно до вимог порядків, затверджених відповідними постановами НКРЕКП.

Пунктом 3.3 Порядку №302 передбачено, що до складу витрат на збут включаються витрати, безпосередньо пов'язані зі збутом послуг з централізованого водопостачання та/або водовідведення споживачам, зокрема витрати на періодичну перевірку, обслуговування та ремонт (у тому числі демонтаж, транспортування та монтаж) засобів обліку води (результати вимірювань яких використовуються для здійснення розрахунків за спожиту для побутових потреб воду), що є власністю фізичних осіб - мешканців приватного сектору, а також витрати на формування обмінного фонду засобів обліку води.

Пункт 3.4 Порядку №303, також містить положення, що до складу витрат на збут послуг з централізованого водопостачання холодної води та/або водовідведення включаються витрати, безпосередньо пов'язані зі збутом послуг споживачами, зокрема витрати на проведення робіт з періодичної перевірки, обслуговування і ремонту квартирних засобів обліку холодної води для мешканців багатоквартирного житлового фонду, у тому числі їх демонтаж, транспортування та монтаж після перевірки, а також витрати на формування обмінного фонду квартирних засобів обліку холодної води.

Отже, Порядки №302, №303 передбачають включення до складу витрат на збут, послуг з централізованого водопостачання холодної води та/або водовідведення витрати, безпосередньо пов'язані зі збутом послуг споживачами мешканцям приватного сектору та багатоквартирних будинків, зокрема проведення періодичної перевірки ЗТВ за рахунок ліцензіата.

Аналогічні за змістом роз'яснення були надані Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 20.01.2017 №7/9-744.

Так, у роз'ясненнях було вказано, що Постановою №869 передбачено механізм розрахунку економічно обґрунтованих тарифів та визначено перелік витрат, які включаються до складу повної собівартості послуг з централізованого водопостачання та водовідведення (з використанням внутрішньобудинкових систем).

Зокрема до складу витрат на збут послуг з централізованого постачання

холодної води, водовідведення включаються витрати, безпосередньо пов'язані із збутом послуг споживачам, зокрема на проведення планових періодичних перевірок, обслуговування і ремонт квартирних засобів обліку холодної води, у тому числі їх демонтаж, транспортування та монтаж після перевірки, розпломбування та опломбування а також витрати на формування обмінного фонду квартирних засобів обліку холодної води.

Відповідно до п. 1.9 розділу 1 «Загальні положення» Порядку №302 ліцензіат надає НКРЕКП в строк до 10 серпня кожного року у друкованому і електронному вигляді заяву та розрахунки тарифів за встановленими формами з підтверджуючими матеріалами і документами, що використовувались для розрахунків.

Відповідно до п. 4.1 розділу IV Постанови НКРЕКП від 24.03.2016 №364 «Про затвердження Процедури встановлення тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення», заміна тарифів може бути ініційована ліцензіатом шляхом надання до НКРЕКП відповідної заяви щодо встановлення тарифів та доданих до неї документів, зазначених у пункті 2.2 розділу II Процедури або НКРЕКП без надання ліцензіатом зазначеної заяви.

Відповідно до п. 4.12 розділу IV Постанови НКРЕКП від 24.03.2016 №364 «Про затвердження Процедури встановлення тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення», заміна тарифів може проводитись за обставин, що впливають або можуть вплинути на результати діяльності ліцензіата в період регулювання, а саме у випадках:

- заміни обсягів послуг з централізованого водопостачання та/або водовідведення, врахованих при встановленні діючих тарифів, більше ніж 5%;
- зміни в установленому порядку інвестиційної програми ліцензіата, якщо це призводить до зміни тарифів більше ніж на 5% від установленного рівня;
- **зміни протягом року строку дії тарифів обсягу окремих витрат, пов'язаних із провадженням ліцензованої діяльності з централізованого водопостачання та/або водовідведення, збільшення або зменшення ставок податків і зборів, розмірів мінімальної заробітної плати, орендної плати та амортизаційних відрахувань, підвищення або зниження цін і тарифів на паливно-енергетичні та інші матеріальні ресурси, якщо це в сукупності призводить до зміни тарифів більше ніж 5% від установленного рівня;**
- невиконання ліцензіатом інвестиційної програми, яка була врахована в чинних тарифах, що є підставою для вилучення із структури тарифів невикористаних коштів, які були передбачені на реалізацію інвестиційної програми, або врахування цих коштів як джерела фінансування інвестиційної програми на плановий період;
- наявність у діяльності з централізованого водопостачання та/або водовідведення перехресного субсидювання між нею та іншими видами господарської діяльності ліцензіата.

Відповідно до п. 1.7 розділу IV «Загальні положення» Постанови №303 для встановлення тарифів на послуги виконавець надає НКРЕКП заяву і розрахунки тарифів на послуги на плановий період у паперовому та електронному вигляді за встановленою НКРЕКП формою з відповідними підтверджуючими матеріалами і документами, що використовувались для розрахунків.

Відповідно до пункту 7 Порядку формування тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення, затвердженого Постановою №869, передбачено, у разі зміни протягом строку дії тарифів обсягу окремих витрат, пов'язаних із провадженням ліцензованої діяльності з централізованого водопостачання та водовідведення, з причин, які не залежать від ліцензіата, зокрема збільшення або зменшення податків і зборів, мінімальної заробітної плати, орендної плати та **амортизаційних відрахувань, підвищення або зниження цін і тарифів на паливно-енергетичні та інші матеріальні ресурси**, може проводитись перерахування тарифів

шляхом коригування лише тих складових частин структури тарифів, за якими відбулися цінові зміни в бік збільшення або зменшення.

За наявною у Відділенні інформацією, тарифи на централізоване водопостачання та водовідведення для МКП «Миколаївводоканал» затверджено Постановою Національної комісії, що здійснює регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 16.04.2015 №1250, які не змінювались та були чинні до 22.03.2017.

Листом від 07.03.2017 №461/36 у відповідь на Вимогу Відділення Підприємство зазначило, що відповідно до Постанови НКРЕКП від 10.03.2016 №302 «Про затвердження Порядку формувань тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення» (приватного сектору), від 24.03.2016 №364 «Про затвердження процедури встановлення тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення», МКП «Миколаївводоканал» виконані розрахунки тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення відповідно до вимог чинного законодавства та надані до НКРЕКП разом із заявою про встановлення тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення від 05.08.2016 №1897/36 та повним комплектом документів, передбачених процедурою.

Відповідно до Постанови НКРЕКП від 10.03.2016 №303 «Про затвердження Порядку формувань тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення (з використанням внутрішньобудинкових систем) (багатоквартирні будинки)», від 15.03.2015 №13 «Про затвердження процедури встановлення тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення (з використанням внутрішньобудинкових систем)» МКП «Миколаївводоканал» подана заява до НКРЕКП, щодо встановлення тарифів на послуги з централізованого постачання холодної води, водовідведення (з використанням внутрішньобудинкових систем) від 05.08.2016 №1898/36 і розрахунки тарифів на послуги з централізованого постачання холодної води, водовідведення (з використанням внутрішньобудинкових систем) на плановий період за встановленою НКРЕКП формою з відповідними підтверджуючими документами, що використовувались для розрахунків.

Проте, як зазначає МКП «Миколаївводоканал», тарифи для Підприємства на момент надання відповіді на Вимогу *не встановлені* НКРЕКП.

Виходячи з роз'яснень НКРЕКП, що були надані МКП «Миколаївводоканал» (листами від 20.02.2015 №86/0/19-15, від 02.09.2015 №9396/19/61-15) тариф на централізоване водопостачання та водовідведення не затверджено з причини неврегульованості нормативно-правової бази, щодо впровадження у дію нових тарифів, в т.ч. з використанням внутрішньобудинкових систем, тому у водопостачальній організації виникли складнощі зі встановленням таких тарифів, та вони потребують доопрацювання.

У зв'язку з відсутністю витрат на періодичну повірку, обслуговування та ремонт (у тому числі демонтаж, транспортування та монтаж) засобів вимірювальної техніки (результати вимірювань яких використовується для здійснення розрахунків за спожиту для побутових потреб воду), що є власністю фізичних осіб у складі встановлених постановою НКРЕКП від 16.04.2015 №1250 МКП «Миколаївводоканал» тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення, на підставі яких споживачам міста Миколаєва нараховується плата за отримані послуги централізованого водопостачання та водовідведення, МКП «Миколаївводоканал» не виконує зазначені роботи та не володіє інформацією щодо оплати споживачами за процедуру періодичної повірки приладів обліку води.

Як зазначає Підприємство, станом на дату надання інформації на Вимоги Відділення, витрати на періодичну повірку, обслуговування та ремонт (у тому числі демонтаж, транспортування та монтаж) засобів вимірювальної техніки (результати вимірювань яких використовується для здійснення розрахунків за спожиту для

побутових потреб воду), що є власністю фізичних осіб, не включені ні до яких затверджених тарифів на житлово-комунальні послуги в м. Миколаєві.

Разом з усім вищевикладеним, Підприємством при розрахунку витрат на періодичну повірку, обслуговування та ремонт (у тому числі демонтаж, транспортування та монтаж) засобів вимірювальної техніки (результати вимірювань яких використовується для здійснення розрахунків за спожиту для побутових потреб воду), що є власністю фізичних осіб, а також на формування обмінного фонду засобів обліку холодної води при формуванні тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення, постачання холодної води, (з використанням внутрішньобудинкових систем) була врахована вартість послуг ФОП Левченка Ю.Г. (ідентифікаційний код 2201602678) з обслуговування квартирних засобів обліку води.

Так, листом від 07.03.2017 №461/36 Підприємство повідомило, що територіальна громада міста Миколаєва в особі Миколаївської міської ради, від імені якої діє Управління з використання та розвитку комунальної власності міської ради, та ФОП Левченко Ю.Г. 16.10.2013 уклали договір оренди нежитлових приміщень за адресою м. Миколаїв, вул. Погранична (Чигрина), 161. *Майно передано в оренду з метою використання під майстерню з технічного обслуговування лічильників води та газу.*

Відповідно до усіх вище перелічених норм чинного законодавства, вбачається, що витрати на періодичну повірку, обслуговування та ремонт (у тому числі демонтаж, транспортування та монтаж) засобів вимірювальної техніки покладаються на МКП «Миколаївводоканал», як виконавця послуг з централізованого водопостачання та водовідведення.

Вказані витрати пов'язані із збутом послуг споживачам, відповідно, мають бути включені до тарифу на послуги з централізованого водопостачання та водовідведення.

Розрахунок та надання на затвердження до НКРЕКП тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення здійснюється саме МКП «Миколаївводоканал».

Відповідно, включення до структури тарифу на централізоване водопостачання та водовідведення витрат на періодичну повірку, обслуговування та ремонт (у тому числі демонтаж, транспортування та монтаж) засобів вимірювальної техніки є обов'язком МКП «Миколаївводоканал».

Відповідно до норм законодавства, МКП «Миколаївводоканал» не передбачив у структурі тарифу на централізоване водопостачання та водовідведення, який був затверджений постановою НКРЕКП від 16.04.2015 №1250, витрат на проведення періодичної повірки ЗТВ. Але, з 01.01.2016 в силу вступив ЗУ «Про метрологію та метрологічну діяльність», згідно якого ліцензіат був зобов'язаний включити до структури тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення для всіх верств населення витрати на проведення періодичної повірки приладів обліку води. МКП «Миколаївводоканал» не було вжито вичерпних дій для затвердження нових тарифів, та протягом року застосовувались тарифи до складу яких не входили зазначені витрати. Отже зобов'язання оплати вищевказаних послуг було перекладено на споживачів, протягом періоду з 01.01.2016 по 22.03.2017.

Пояснення МКП «Миколаївводоканал», які стосуються невиконання робіт з повернення та монтажу приладу обліку споживачу після проведення повірки, у зв'язку із відсутністю затвердження тарифів на централізоване постачання холодної води та водовідведення, не є об'єктивним та обґрунтованим.

Процедурні моменти, які стосуються розрахунку тарифу на централізоване водопостачання та водовідведення, а також затвердження даного тарифу, ніяким чином не повинно ущемлювати інтереси споживачів та покладати на нього

додаткові фінансові зобов'язання.

За умови того, що МКП «Миколаївводоканал» займає монопольне (домінуюче) становище на ринку централізованого водопостачання та водовідведення, такі дії є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим частиною першою статті 13 пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, шляхом не вжиття вичерпних заходів для забезпечення затвердження уповноваженим органом тарифу на централізоване водопостачання та водовідведення, який відповідно до вимог чинного законодавства має включати витрати на надання послуг з періодичної повірки, обслуговування та ремонту (у тому числі демонтаж, транспортування та монтаж) засобів вимірювальної техніки, внаслідок чого споживачі змушені власними силами вирішувати питання, щодо проведення періодичної повірки ЗТВ, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів.

22.03.2017 НКРЕКП було прийнято Постанову №311 «Про внесення змін до постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 26.11.2015 №2868» та Постанову №310 «Про внесення змін до постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 16.06.2016 №1141», якими було затверджені нові тарифи на централізоване водопостачання та водовідведення для МКП «Миколаївводоканал».

Отже, станом на червень 2017 року на території м. Миколаєва чинні тарифи на надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення, які вже включають в себе витрати на проведення періодичної повірки, обслуговування та ремонт (у тому числі демонтаж, транспортування та монтаж) засобів обліку води.

Копія подання з попередніми висновками від 16.03.2017 №2-06/41-пв по справі №2-26.213/13-2017 була направлена Підприємству листом від 28.04.2017 №2-292/80-635.

Станом на теперішній час на адресу територіального відділення жодних заперечень та пояснень на подання про попередні висновки у справі №2-26.213/13-2017 Підприємством не надано.

Суб'єкт господарювання, займаючи монопольне становище на ринку, має здійснювати свою господарську діяльність з дотриманням вимог законодавства про захист економічної конкуренції, які регламентують поведінку монополістів на ринку.

Стаття 3 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» відносить до основних завдань Антимонопольного комітету України (надалі – Комітет), зокрема здійснення державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції на засадах рівності суб'єктів господарювання перед законом та пріоритету прав споживачів, запобігання, виявлення і припинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції. Принцип пріоритету прав споживачів закріплений і у статті 4 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», де визначені основні принципи діяльності Антимонопольного комітету України.

Згідно з частиною першою статті 2 Закону України «Про захист економічної конкуренції» згаданий Закон регулює відносини органів державної влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю із суб'єктами господарювання; суб'єктів господарювання з іншими суб'єктами господарювання, із споживачами, іншими юридичними та фізичними особами у зв'язку з економічною конкуренцією.

Відповідно до пункту 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», порушенням законодавства про захист економічної конкуренції є зловживання монопольним (домінуючим) становищем.

Частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» встановлено, що зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, **або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів**, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Відповідно до частини третьої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку **забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.**

Частина друга статті 42 Конституції України наголошує, що Держава забезпечує захист конкуренції у підприємницькій діяльності. Не допускаються зловживання монопольним становищем на ринку, неправомірне обмеження конкуренції та недобросовісна конкуренція.

З урахуванням вищенаведених приписів чинного законодавства України монополіст має усвідомлювати можливість певного обмеження його діяльності з точки зору дотримання законодавства про захист економічної конкуренції, визначати свою поведінку на основі **пріоритету прав споживачів та у будь-якому разі не створювати умов, які породжують або могли б породжувати порушення прав та ущемлення інтересів споживачів.**

Таким чином, не вжиття МКП "Миколаївводоканал", вичерпних заходів для забезпечення затвердження уповноваженим органом тарифу на централізоване водопостачання та водовідведення, який відповідно до вимог чинного законодавства має включати витрати на надання послуг з періодичної повірки, обслуговування та ремонту (у тому числі демонтаж, транспортування та монтаж) засобів вимірювальної техніки, внаслідок чого було обмежено право споживачів на отримання послуг з періодичної повірки, обслуговування та ремонту (у тому числі демонтаж, транспортування та монтаж) засобів вимірювальної техніки за рахунок тарифу на централізоване водопостачання та водовідведення, до моменту затвердження уповноваженим органом діючих тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим частиною першою статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, а саме - бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, яка була б неможливою за умови існування значної конкуренції на ринку.

Відповідно до абзацу другого частини другої статті 52 Закону України "Про захист економічної конкуренції" за порушення, передбачене пунктом 2 статті 50 цього Закону тягне за собою накладення штрафу у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.

Розмір доходу МКП «Миколаївводоканал» від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за 2016 рік (код рядка 2000) згідно звіту про фінансові результати, наданий листом від 30.03.2017 №632/36 складає 195 295 000 (сто дев'яносто п'ять мільйонів двісті дев'яносто п'ять тисяч) гривень.

При визначенні розміру штрафу враховано, зокрема:

- МКП «Миколаївводоканал» притягувалось до відповідальності за порушення законодавства про захист економічної конкуренції;
- в ході розслідування Підприємство не співпрацювало з Відділенням.

Станом на теперішній час з 22.03.2017 на території м.Миколаєва діють тарифи з централізованого водопостачання та водовідведення, до складу яких включені витрати

на періодичну перевірку, обслуговування та ремонт (у тому числі демонтаж, монтаж, транспортування та монтаж) засобів обліку води.

Виходячи з наведеного, керуючись статтями 7, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48, 49, 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3, 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 №32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за №291/5482, та пунктами 5 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.04.1994 №5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за №90/299, (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29.06.1998 №169-р), адміністративна колегія Миколаївського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ВИРІШИЛА:

1. Визнати, що міське комунальне підприємство "Миколаївводоканал", ідентифікаційний код 31448144, з 2014 року та до теперішнього часу 2017 року займає монопольне (домінуюче) становище на ринках надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення в межах мереж м. Миколаєва, які йому належать або використовуються, з часткою 100 відсотків, оскільки на цьому ринку в зазначених межах у нього немає жодного конкурента.

2. Визнати, що невжиття МКП "Миколаївводоканал" вичерпних заходів для забезпечення затвердження уповноваженим органом тарифу на централізоване водопостачання та водовідведення, який відповідно до вимог чинного законодавства має включати витрати на надання послуг з періодичної перевірки, обслуговування та ремонту (у тому числі демонтажу, транспортування та монтажу) засобів вимірювальної техніки, внаслідок чого було обмежено право споживачів на отримання послуг з періодичної перевірки, обслуговування та ремонту (у тому числі демонтажу, транспортування та монтажу) засобів вимірювальної техніки за рахунок тарифу на централізоване водопостачання та водовідведення, до моменту затвердження уповноваженим органом діючих тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України "Про захист економічної конкуренції", у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, а саме: бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, яка була б неможливою за умови існування значної конкуренції на ринку.

3. За порушення, зазначене в пункті 2 резолютивної частини цього рішення, накласти на міське комунальне підприємство "Миколаївводоканал", ідентифікаційний код 31448144, штраф у розмірі 68 000 (шістдесят вісім тисяч) гривень.

Штраф підлягає сплаті у двомісячний строк з дня одержання цього рішення.

Відповідно до частини восьмої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» протягом п'яти днів з дня сплати штрафу надіслати до Миколаївського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України документи, що підтверджують сплату штрафу.

Рішення адміністративної колегії Миколаївського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України може бути оскаржено до господарського суду Миколаївської області у двомісячний строк з дня його отримання.

**Голова адміністративної колегії
Миколаївського обласного
територіального відділення
Антимонопольного комітету України**

В. Харченко